

Sčítání těchto nepřítomných osob provede se tím způsobem, že se ministerstvo vnitra za tím účelem obrátí v prvním případě na uherské ministerstvo zemské, v případě druhém na ministerstvo zahraničních záležitostí a v případě třetím konečně na říšské ministerstvo války. Zprávy takto nabytých má býti pak při sestavování přehledů o jednotlivých zemích přiměřeně užito.

IX. Sčítání dobytka.

Zároveň při sčítání obyvatelstva má býti také zjištěn počet jednotlivých domácích užitečných zvířat (čl. II. úvod. zák.).

X. Číslování budov.

1. Toto opatření slouží jako pomůcka sčítání všech obytných stavení.

2. Čísly mají býti opatřeny též domy o samotě stojící, odlehlé lesní a alpské chatrče atd., jakož i takové budovy, jež toliko po jistý čas jsou obydleny.

3. Nově zřízené obytné stavení, i když se nachází mezi budovami, jež jsou čísly opatřeny, označí se číslem nejbližší následujícím a v městech a místech, kde jsou domy číslovány dle ulic, nejbližší následujícím číslem po těch, jež již v ulici (na náměstí) jsou. Byla-li však tam, kde číslo jest uprázdněno, budova zřízena, má obdržeti číslo uprázdněné.

4. Náklad na číslování nese majitel domu.

5. Obec může za účelem konformity číslování vydati přiměřená nařízení.

6. U vchodu a východu z obce má na přiměřeném místě na náklad obce býti zřízena tabulka (místní tabulka), jež má býti stále v čitelném stavu udržována. Tato tabulka má obsahovati jméno místa, obce a politického okresu a v místech, která leží v pohraničním okresu celním, má i tato okolnost býti výslovně vyznačena. Politický úřad zemský určí, ve kterých zemských jazycích mají tyto tabulky býti zřízeny. Obecní starosta jest zodpověden za zachování těchto předpisů a má též nad jich zachováním bdíti (§ 1—10 cit. zák.).

XI. Tresty na přestupky zákona o sčítání lidu.

Kdo se vyhne sčítání nebo udá něco nepravého nebo vůbec jinak poruší povinnost tímto zákonem mu uloženou, má býti od příslušného úřadu potrestán se zřetelem na okolnosti pokutou od 1 do 20 zl. ve prospěch ústavu chudých obce, v případě, že by pokutu zapraviti nemohl, vězením až do 4 dnů. Spadal-li by však tento skutek pod ustanovení trestního zákona, má býti dle tohoto postupováno (§ 30 cit. zák.).

Sebevražda.

I. Část všeobecná.

Sebevražda jest vědomé, násilné usmrcení vlastního života. Motivy tohoto činu jsou rozličny. Statistika sebevražd dokazuje, že nejvíce případů sebevražd ve stavu nepřičetnosti se páše. To stává se tím, že pomatení zastře ducha anebo tím, že prudké a mocné dojmy působí na rozhodnutí sebevrahovo tou měrou, že zbaví ho úplně svobody v jednání. Sebevražda neschvalovala se nikdy, ať si nastala z jakýchkoli pohnutek; jest však naprosto nemravnou a zavržitelnou, zavdá-li k ní podnět neřest nebo zločin, má-li původ ve zbabělosti nebo slabosti, která nedovede odvrátiti nebo snéstí neštěstí.

II. Sebevražda pojímala se v dobách starších jako delikt; podle církevního práva odpírá se úmyslnému sebevrahovi za trest křesťanský

pohřeb; tolikéž nelze zaň konati slavnostní obřady (exekvie), nýbrž možno za něho sloužiti pouze tichou mši (viz Helferta str. 669), druhdy býval pokus sebevraždy trestán vězením a jinými tresty. Podle dnešního stavu zákonodárství upuštěno téměř ve všech státech — vyjímaje Anglii a Severní Ameriku — od trestání pokusu sebevraždy, protože, jak podotknuto, ve většině případů jest moment přičetnosti záhadný a protože dřívější ohledy církevní a náboženské v dnešním zákonodárství trestním již ne rozhodují. Bývá namítána ještě otázka, zdali pomáhání nebo návod k samovraždě někým jiným vzbuzený jest trestný. Herbst podotýká případně, že pomáhání nezbytně jest trestno a to jako zločin vraždy, vyzval-li sám usmrtivší se pachatele, aby vykonal na něm vraždu (§§ 4 a 134 tr. z.), nebo jako přečin proti bezpečnosti života, byla-li při sebevraždě poskytnuta pomoc, vražedný skutek však byl vykonán od usmrceného samého (§ 335 tr. z.).

III. Policejní opatření.

Ve příčině té platí následující ustanovení:

Pokud jeví se sebevražda jakožto častý účinek prudkého zmatení smyslů, trudnomyslnosti nebo zoufalosti a lze-li na člověku pozorovati známky takového stavu duševního, mají ti, u nichž se takový člověk zdržuje, bez meškání udati to příslušným úřadům bezpečnosti, aby nešťastník ihned byl odstraněn (úřední pouč. v záležitostech policejních a bezpečnostních ze dne 23. listopadu 1789, I. odd. a cirkulář pro Dolní Rakousy ze dne 14. července 1807). Na místo trestního zakročení při pokusu sebevraždy dejž politický úřad poučiti pachatele duchovním správcem nebo podle okolností dopravit ho do veřejného ústavu léčebního nebo do jinakého bezpečí (cís. pat. ze dne 17. ledna 1850 č. 24 ř. z.). V případech, kdy nalezne se mrtvola neznámého člověka, budiž s oznámením vždy předložen zevrubný popis nalezené osoby a její příslušnost u sousedních obcí a ve zvláštní situaci budiž zavedeno pátrání po okolnostech, které zavedly podnět k sebevraždě (vým. ze dne 19. června 1853 č. 174). Dřívější předpisy o pohřbívání samovrahův a o vyšetřovacím řízení, které po každé předcházelo, byly úplně zrušeny. V té příčině platí nyní v takových případech, co se týče pohřbu, nař. čl. XVI. cís. pat. ze dne 17. ledna 1850 č. 24 ř. z., že pohřbívání samovrahův má se díti v tichosti a na hřbitově, pro správní orgány jako výlučná norma. Samo sebou se rozumí, že tím nebylo se nikterak dotknuto otázky o oprávněnosti církevních organů, chtějí-li pohřbení samovrahův na hřbitově doprovázeti obřadními úkony či chtějí-li výkon těchto obřadův odepřít (nař. min. vnitra ze dne 24. srpna 1873 č. 11627).

IV. Podléhá-li sebevrah pravomoci vojenské, budiž vyhledávací akt, pokud jej bez toho neseptše vojenský úřad sám, vždy odevzdán příslušnému vojenskému úřadu, vedle toho však budiž také učiněno udání obsahující nejhlavnější události případu toho presidiu místodržitelství (nař. čes. místodrž. ze dne 10. března 1857 č. 1433). Co se týče sebevraždy spáchané vojenskými osobami, obsahuje vojenský služební řád podrobnější předpisy: Vždy musí předcházeti před ohledáním mrtvolky komisionelní pátrání po příčině samovraždy; pátrání po tom, nastala-li sebevražda ve stavu nepřičetném čili nic, konejž se jen tenkrát, je-li to nutno k posouzení nároků na zaopatření nebo na jinaké platy pozůstalým sebevrahovým.

Samovrahovi budiž předepsaný vojenský kondukt (průvod) tehdy odepřen, vyhnul-li se zločinec k smrti odsouzený popravě sebevraždou; mrtvola zakopá se v noci a bez vojenského konduktu na místě zvláště k tomu ustanoveném; taktéž lze odepřítí vojenský průvod, jestliže trestné jednání sebevrahovo, které sebevraždě předcházelo a s ní souviselo, způsobilo značné veřejné pohoršení (nař. okružní ze dne 22. června 1875 č. 1232).

Sekání ledu viz Led.

Sekvestrace viz Správa vnucená.

Semináře.

Semináře (duchovní) jsou ústavy ku vzdělávání dorostu duchovního stavu. V církvi křesťanské ode dávna obzvláštní péče byla vynakládána na vzdělání, jež by odpovídalo speciálním povinnostem duchovenstva, a na výchovu kandidatů jeho, k čemuž obyčejné školy nestačily. K tomu účelu vyvinuly se nejprve v sídlech biskupských školy chrámové a vedle nich měly na témže úkolu podíl školy klášterní. Když vynikající university zatlačily do pozadí oboje ty školy, a když universitní život stával se duchovenskému vychování vždy nepříznivějším, nařídil tridentský koncil (roku 1545—1563), že příště každý biskup má ve své diecési zříditi seminář z církevního jmění, v němž by chlapci od 12. roku svého za stálého dohledu pospolu bydlíce, ve vědách se vyučovali a k duchovnímu povolání vychovávali. Od té doby zřizovaly se ve všech katolických diecésích, kde to časové poměry neznemožnily, semináře, které se dělily po rozkvětu gymnasií (v 18. století) v malé neboli chlapecké semináře (*seminaria puerorum*) určené pro gymnasijsní studia a ve veliké neboli alumnaty (*seminaria clericorum*) ustanovené pro studia bohoslovecká. V Rakousku byly císařem Josefem II. r. 1783 zrušeny veškery diecéšní semináře a klášterní domácí studie a na jich místo bylo postaveno 8 generálních seminářů (ve Vídni, v Praze, Olomouci, Štýrském Hradci, Innomostí, Freiburgu, v Breisgavě a 2 ve Lvově), jejichžto chovanci (alumnové) měli absolvovati svá studia na příslušných universitách a lyceích. Již r. 1790 bylo zatím od těchto generálních seminářů, které státní správě velkým břemenem byly, a do nichž si i biskupové stěžovali, opět upuštěno a poznovu zřizovány diecéšní semináře, s nimiž v těch diecésích resp. městech, která nebyla zároveň sídly universit nebo theologických fakult (jako Solnohrad a Olomouc), byla spojena zvláštní bohoslovecká učiliště. Nyní má v Rakousku každá diecése svůj seminář pro kleriky, jen pro diecése istrijské jest jediný ústřední seminář v Gorici a pro dalmatské seminář v Zadru. Rovněž má většina rozsáhlejších diecésí rakouských své chlapecké semináře, jichž chovancové navštěvují buďsi veřejné gymnasium ve městě anebo bývají vyučováni ve vlastním soukromém gymnasiu. Seminářům pro kleriky dostává se dotací obyčejně úplně neb aspoň částečně z náboženské matice, pro chlapecké semináře musili biskupové vlastní fondy z pravidla sbírkami utvořiti. Koncilem tridentským nařízený příspěvek prebendářů (v diecési jsoucích, t. zv. *alumnaticum* neboli *seminaristicum*) není skoro nikde již vybírán. Dotace, již jest platiti náboženské matici seminářům pro kleriky, vyměřuje se počtem alumnův v jednotlivých seminářích opatrovaných a jest tudíž již od počátku tohoto století pro jednotlivé semináře podle průměrné potřeby diecése stanoven t. zv. *numerus fixus* t. j. nejvyšší číslice ročně přijímaných, již nelze obyčejně překročiti a která při změnách poměrů časem znova se ustanovuje. Říditi semináře náleží podle